

НАСЛІДКИ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЛГБТ+ СПІЛЬНОТИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Питання інклюзії та створення інклюзивного середовища вже давно обговорюється, особливо серед фахівців у сфері CSR та HR. І ситуація є далекою від ідеальної.

З початком війни ЛГБТ+ спільнота зіткнулась з низкою нових проблем, таких як: посилення гомофобії та трансфобії, брак правового захисту, труднощі з отриманням необхідних медикаментів для трансгендерних людей тощо. В цей час, коли росія відкрито підтримує заборону пропаганди ЛГБТ+, Україна рухається в протилежному напрямку, демонструючи інклюзивність, відкритість та підтримку прав людини.

У 2015 році в Україні було запроваджено заборону дискримінації ЛГБТ+ осіб у сфері праці, у рамках виконання зобов'язань перед ЄС щодо безвізового режиму. Вона передбачає, що роботодавцям забороняється дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності. Це стало важливим кроком у захисті прав спільноти, хоча й не усунуло всі форми дискримінації.

Повномасштабне вторгнення РФ також актуалізувало публічну дискусію щодо впровадження інституту цивільних партнерств - добровільний сімейний союз двох повнолітніх людей, однієї чи різної статі. Вони матимуть подібні права та правові зобов'язання як і у людей у шлюбі, проте не будуть такими.

Як зазначає солдат Кажан, пансексуальна жінка, для ЛГБТ+ військових, найбільш актуальними правами є мортальні – можливість опізнати та отримати тіло близької людини, організувати похорон та отримати спадок. [2]

У серпні 2022 року президент України Володимир Зеленський відповів на петицію про легалізацію цивільних партнерств, зазначаючи неможливість змінювати Конституцію України під час воєнного стану. За 51 статтею шлюб ґрунтується на вільній згоді *жінки та чоловіка*. Проте повідомив, що уряд працює над рішенням про легалізацію.

Розглядаючи проблему дискримінації з економічної точки зору на прикладі європейських країн, не важко зробити висновок, що країни, що мають більш розвинену економіку, також мають кращі права для ЛГБТ+ спільноти.

Існують кілька основних причин чому компанії та країни втрачають прибуток та репутацію, коли підтримують дискримінацію:

1. Люди виїжджають з країни, і однією з основних причин міграції нерідко є пошук безпечного та комфортного життя, як представника ЛГБТ+ спільноти.
2. Дискримінаційні закони та практики негативно впливають на репутацію країни та компанії в очах інвесторів, що призводить до втрати фінансування.
3. ЛГБТ+ люди часто демонструють високу обізнаність та всебічний розвиток, що робить їх цінними активами. Однак через дискримінацію вони можуть втрачати мотивацію працювати в компанії та зрештою покидати її на користь більш інклюзивної.
4. Якщо в робочому середовищі поширена дискримінація ЛГБТ+, працівники можуть негативно ставитися до клієнтів, які належать до цієї спільноти. Це призводить до втрати клієнтів і, відповідно, зниження прибутку компанії.
5. Дискримінація призводить до несприятливих економічних наслідків у результаті погіршення ситуації у сфері охорони здоров'я. ВІЛ, СНІД та депресія — це дві області, у яких ця тенденція простежується найбільш чітко. [5, с.42]

Компанії втрачають продуктивність праці значної частини співробітників, що може коштувати країні до 321 млн доларів. Деякі компанії в регіоні підтримують ідеї різноманіття та роблять їх частиною своєї корпоративної культури, часто врозріз із загальним політичним і культурним курсом цих усе ще досить закритих і консервативних країн. [5, с. 45]

На даний момент в Україні з'являється все більше даних про різницю в оплаті праці людей з ЛГБТ+ спільноти та гетеросексуальних людей. Розрив у заробітній платі становить 10-15%, частина свідчень також стосується навмисного зниження кількості чайових та премій через сексуальну орієнтацію.

Лесбійки та бі-жінки часто заробляють більше, ніж гетеросексуальні жінки, проте все одно менше, ніж чоловіки через загальний гендерний розрив в оплаті праці. Водночас геї та бі-чоловіки заробляють менше, ніж гетеросексуальні чоловіки.

Трансгендерні люди часто стикаються з різким зниженням доходів після камінг-ауту або з труднощами у пошуку роботи.

Існує кореляція між системними утисками членів ЛГБТ+ спільноти та економічним потенціалом країн ЦСЄ. Згідно з дослідженнями, дискримінація ЛГБТ+ щорічно коштує країнам регіону від 0,43% до 1,75% ВВП, а компанії, що впроваджують інклюзію, стають більш конкурентоспроможними та мають кращі фінансові показники. [1]

Регресійний аналіз іншого дослідження виявив чіткий позитивний зв'язок між індексом правової держави та ВВП на душу населення в глобальному масштабі. В середньому країна має на \$2065 більше ВВП на душу населення на кожен додатковий пункт індексу GILRHO (Global Index on Legal Recognition of Homosexual Orientation). [4, с. 7]

Економічні витрати включають втрату робочого часу, зниження продуктивності, обмежене інвестування в розвиток людського капіталу та неефективний розподіл людських ресурсів через дискримінацію в освіті та

процесу найму на роботу. Зниження інвестицій у людський капітал та нерациональне використання людських ресурсів, у свою чергу, можуть прямо вплинути на зниження загального обсягу виробництва та економічного зростання.

Дані за індексом сприйняття корупції за рейтингом організації Transparency International указують на те, що більш високі рівні корупції в цих країнах ЦСЄ тісно пов'язані з дискримінацією прав ЛГБТ+. Це свідчить про глибший зв'язок між відсутністю прозорості, порушеннями прав людини та низьким показником демократичного розвитку, що впливає на громадянське суспільство та економічні перспективи держави.

Загалом країни з інклюзивною політикою з питань ЛГБТ+ забезпечують своїм громадянам більш комфортні стандарти життя. Більший рівень споживання та трудового доходу відповідає більшому попиту на права і свободи.

Останні роки бізнес почав звертати більше уваги на проблеми спільноти ЛГБТ+ завдяки зусиллям правозахисних організацій, таким як індекс корпоративної рівності організації Fulcrum UA, а також іншим ініціативам, що спрямовані на підвищення обізнаності щодо проблем ЛГБТ+.

Підсумовуючи вище сказане, не можна робити однозначний висновок щодо напрямку причинно-наслідкового зв'язку - тобто, чи більше прав спричиняє вищий рівень економічного розвитку, чи економічно більш розвинені країни мають тенденцію запроваджувати більше прав. Проте можна стверджувати, що економічний розвиток відбувається паралельно з розширенням прав людини для ЛГБТ+ і, схоже, є пов'язаним з цим процесом. Інтеграція ЛГБТ+ людей та економічний розвиток взаємно підтримують один одного. Юридичні права для них корелюють з вищим рівнем економічного розвитку, і такий же зв'язок був виявлений для юридичних прав трансгендерних людей.

Інклюзія спільноти ЛГБТ+ стає фактором, який компанії враховують, ухвалюючи рішення про відкриття своїх представництв, при їх розширенні, виході на іноземний ринок та при прийомі нових працівників на роботу. Інклюзія

стосується тепер полягає не лише у відсутності дискримінації, а й у рівних правах, однаковій оплаті праці та загальній соціальній підтримці у робочому середовищі.

Список використаних джерел

1. Як дискримінація ЛГБТ+ людей впливає на економіку України. URL: <https://gurt.org.ua/news/informator/69105/>
2. «Є два варіанти: змінити закони або виходити з Ради Європи»: стан справ із правами ЛГБТІК+ спільноти. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/lhbt-odnostatevyy-shlyub-prava-lyudyny-yevropeyskyu-sud/32447179.html>
3. LGBTQ Economics. Journal of Economic Perspectives — Volume 35, Number 2 — Spring 2021 — Pages 141–170. URL: <https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jep.35.2.141>
4. The relationship between LGBT inclusion and economic development: Macro-level evidence. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X19300695#s0075>
5. Економічний аналіз інклюзії спільноти ЛГБТ+ у Центральній та Східній Європі (ЦСЄ) Угорщина, Польща, Румунія та Україна. <https://static1.squarespace.com/static/5bba53a8ab1a62771504d1dd/t/60a2473508554025bfbcf973/1621247801448/The+Economic+Case+for+LGBT%2B+Inclusion+in+CEE+-+Ukrainian+FINAL.pdf>